

Externe bevindingen en adviezen ML 2023

Nr	Bron	Onderwerp	Bevinding:	Advies:	Prio	Ambtelijke reactie	Planning Gereed
01 2023	Externe ML PSA (2023)	niveau van de verbijzonderde interne controle	Op basis van de inrichting en uitvoering van de verbijzonderde interne controle (VIC) op dit moment schatten we uw VIC op dit moment in op niveau 2 (onderdeel van het interne beheersingskader om toezicht te houden op de uitvoering van interne beheersingsmaatregelen).	Om stappen te kunnen maken om een volgend niveau van verbijzonderde interne controle, conform de Bado-notitie "De verbijzonderde interne controle bij decentrale overheden" te kunnen halen, is het van belang om uw ambitie hierin helder te maken en een daarbij passend tijdsplan te benoemen. Hierbij is het van belang dat u blijft investeren in de kwaliteit van de bedrijfsvoering, waarbij de 1e lijn (proceseigenaar) en 2e lijn (business control) zichtbaar meer eigenaarschap voor de interne beheersing (kwaliteit processen en interne controle) neemt en de 3e lijn (CCA) in een meer toetsende en adviserende rol komt. Investeren in de risicoanalyse en de kracht van uw IT-omgeving zijn daarbij ook van belang.	laag	Advies nemen we over. In control zijn is een samenspel van de gehele organisatie. In 2023 is visie op integrale interne beheersing opgemaakt welke in 2024 de bestuurlijke besluitvorming gaat doorlopen. In deze visie wordt de ambitie en tijdsplan in deze doorontwikkeling van de gemeente Hilversum beschreven. Daarnaast is met de vaststelling van het zogenaamde VIC-plan 2023-2026 en de nota M&O 2023-2026 door het college een belangrijke stap gezet in de borging en effectuering van deze visie. Daarnaast is in de vastgestelde Concernagenda een belangrijke interne opgave 'procesgericht werken' geformuleerd.	1e kwartaal 2024
2 2023	Externe ML PSA (2023)	Rechtmatigheids verantwoording	In de RMHV dient het college verantwoording af te leggen over de rechtmatigheid van het gevoerde financieel beheer ten aanzien van een drietal criteria: het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik (M&O) criterium.	Neem kennis van de (geactualiseerde) kadernota van de commissie Bbv en de bijhorende vraag- en antwoordrubriek in de aanloop naar de op te stellen rechtmatigheidsverantwoording welke voor het eerst in de jaarrekening 2023 zal worden opgenomen. Daar worden momenteel vragen met bijhorende antwoorden gepubliceerd, die u mogelijk ook van belang kunnen zijn voor uw rechtmatigheidsverantwoording. Wij merken dat naarmate de tijd verstrijkt er sprake is of kan zijn van gewijzigde inzichten waar mogelijk ook u iets mee kunt, wilt of moet doen. Wij adviseren u verder om de ervaringen die met de eerste rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening 2023 zullen worden opgedaan, te evalueren en voor zover u dat noodzakelijk acht, mee te nemen in beleidsmatige wijzigingen hieromtrent. Voor de jaarrekening 2023 geven wij u in overweging om, eventueel op een eerder moment dat u met de jaarrekening doet, de eventuele begrotingsafwijkingen over 2023 aan de raad te melden.	hoog	Advies nemen we over. De (geactualiseerde) kadernota rechtmatigheid is intern het uitgangspunt voor de op te stellen rechtmatigheidsverantwoording 2023. We onderschrijven het belang om tijdig te starten met de stappen die nodig zijn om de opgedane kennis en ervaring in het jaarrekeningtraject 2023 om te zetten in concrete acties die het mogelijk maken de rechtmatigheidsverantwoording te kunnen afgeven. We constateren wel dat het lastig is om de impact vooraf in te schatten indien de spelregels van rechtmatigheid tussentijds aangepast worden.	1e kwartaal 2024
3 2023	Externe ML PSA (2023)	informatie beveiliging	In het komende jaar zal de gemeente ook geconfronteerd gaan worden met verscherpte regelgeving vanuit de Network Information Security 2 directive (NIS2). Deze EU regeling wordt momenteel omgezet naar lokale wetgeving. De nieuwe wet zal extra eisen stellen aan de organisatie waarbij de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) wettelijk verplicht gaat worden en er ook meer toezicht gaat komen. Het is dus van belang dat de gemeente hier nu vast mee aan de gang gaat.	Houdt zicht op verder te verbeteren zaken in het kader van informatiebeveiliging en ontwikkelingen daarbij en stuur actief bij waar noodzakelijk.	middel	Advies nemen we over. Er is continue aandacht en sturing op informatieveiligheid en daarmee implementatie van normenkader AVG, BIO en aankomende NIS 2. Zie Rekenkamer onderzoek Privacy 2021 en jaarrekening, paragraaf bedrijfsvoering. De gemeente is gestart met implementatie van NIS 2.	continu
4 2023	Externe ML PSA (2023)	IT audits	De betrouwbaarheid van IT, informatieveiligheid en privacy vormt nog geen vast onderdeel van de VIC. In de procescontroles wordt IT als een apart proces en een afzonderlijke audit gezien. Om de opzet van processen en risico's in die processen goed te beoordelen is het van belang om onderdelen van de IT, zoals toegangsbeveiliging en rechten en rollen mee te nemen in de audits op de reguliere processen .	Geef opvolging aan bevindingen uit IT-controles en bepaal de impact op de te verrichten interne controlewerkzaamheden. Actualiseer uw bijhorende audit-kalender.	middel	Advies nemen we over. We beschikken over een duidelijk IT- audit kalender en daarin zijn voor de belangrijkste (financiële) applicaties de diverse audits op de criteria opzet, bestaan en werking van de applicatieve en general controls opgenomen. Per uitgevoerde IT-audit is er sprake van een zogenaamde follow-up rapportage en worden de bevindingen meegenomen in de controleaanpak voor het desbetreffende jaar. In 2024 wordt de huidige kalender geactualiseerd en opnieuw aanbesteed.	1e kwartaal 2024
5 2023	Externe ML PSA (2023)	Planning IT audits	Invoering SAP applicatie tbv financiële administratie.	Laat een IT-auditor meekijken (aan de voorkant) naar de mogelijke opzet van beheersmaatregelen in de (nieuwe) financiële applicatie.	middel	Advies nemen we over. De implementatie datum is opgeschoven naar 1-1-2025. Wanneer de inrichting afgerond is kan er een IT-audit op worden uitgevoerd. Dat zal dan zijn in tweede helft van 2024.	3e/4e kwartaal 2024
6 2023	Externe ML PSA (2023)	Frauderisico analyse	Gelet op het belang van fraudepreventie en ook de rol en verantwoordelijkheid van de raad hierin, vinden wij het belangrijk dat regelmatig gecommuniceerd wordt over de uitkomsten van uw frauderisicoanalyses met de raad of audit- en rekeningencommissie. Voor 2023 heeft dit nog niet plaatsgevonden	Blijf aandacht besteden aan de inschatting van frauderisico's en de beheersing daarvan. Rond de actualisatie van de frauderisicoanalyse op korte termijn af. De huidige opzet biedt daarvoor een prima basis. Bespreek de door u onderkende risico's ook met de Audit- en Rekeningcommissie.	hoog	Advies nemen we over. In 2023 is de eerdere frauderisicoanalyse geactualiseerd en besproken in de audit- en rekeningencommissie (ARC). Daarnaast worden de geconstateerde tekortkomingen dan wel risico's meegenomen in de controleaanpak per proces. Vanaf 2023 wordt dit jaarlijks uitgevoerd.	2e kwartaal 2024
7 2023	Externe ML PSA (2023)	Follow-up	In de managementletters en accountantsverslagen van voorgaande jaren, maar ook in interne controleverslagen, zijn aanbevelingen opgenomen om de bedrijfsvoering te versterken en de risico's te verminderen. Bij de actualisatie van de processen over 2023 is per proces inzicht gegeven in de follow up van deze aanbevelingen. Dit maakt dat de "eigenaar" van de aanbeveling snel inzicht heeft in de aanbevelingen die vaar dat proces gelden. Voor zover wij konden nagaan wordt er geen totaaloverzicht meer bijgehouden en besproken, waardoor de centrale sturing minder is.	Blijf sturen op de opvolging van adviezen uit interne en externe controle en zorg dat de onderliggende rapportage actueel en betrouwbaar is. Ook hier zien wij een belangrijke rol voor de 1e en 2e lijn.	middel	Advies nemen we over. Vanaf 2024 gaan we zogenaamde follow-up overzicht van bevindingen en adviezen uit zowel de interne als externe rapportages vanuit de top van de organisatie monitoren. De follow-up wordt zowel in de periodieke controlcyclus meegenomen per proces per afdeling/team. De voortgang en effectuering wordt daarnaast tweemaal per jaar meegenomen in de concernbrede rapportages vanuit control. Meer en meer verschuift de rol van de zogenaamde 3e lijn naar het beoordelen van de samenwerking tussen de 1e en 2e lijn op deze bevindingen en adviezen.	2e kwartaal 2024
8 2023	Externe ML PSA (2023)	Voorziening onderhoud vastgoed	Dit betreft objecten waarvan u destijds voornemens was deze op korte termijn te verkopen (47 objecten) en objecten van het MOB-complex De Rading waarvoor nog afzonderlijke besluitvorming moest volgen (13 objecten). Voor deze objecten zijn daarom geen voorzieningen getroffen en zijn de lasten van het onderhoud van deze objecten begrepen in de jaarlijkse exploitatielasten. Op dit moment is de status rond deze objecten nagenoeg gelijk als in 2020. Van de 47 objecten zijn er circa vijf inmiddels daadwerkelijk afgestoten. Ook voor deze panden zal in januari een nieuwe inschatting van de onderhoudslasten voor de komende jaren gemaakt worden. Inmiddels zijn de marktomstandigheden aanzienlijk nadeliger geworden voor de verkoop van de panden (die vaak ook een laag energielabel hebben).	Stel vast, door middel van "back-testing" dat de aannames en veronderstellingen die ten grondslag liggen aan uw beheerplannen voor groot onderhoud, nog valide zijn. Dit kan door van geplande werkzaamheden vast te stellen of deze ook daadwerkelijk zijn uitgevoerd en of dat tegen de ingeschatte hoeveelheden en prijzen is gebeurd. Wanneer sprake is van afwijkingen, dient u de impact op de getroffen voorziening en meerjarendotatie te bepalen. Blijf daarbij ook aandacht houden voor investeringen in uw kapitaalgoederen versus groot onderhoud. De verantwoording van bijhorende kosten is immers anders (ogv Bbv).	hoog	Halverwege het jaar 2023 zijn de beheerplannen vastgesteld voor de periode 2024-2027 door de raad vastgesteld. Dat was hard nodig, want er waren tot dan toe geen actuele beheerplannen. Het backtesting kon dan ook alleen op basis van gerealiseerde activiteiten. Bij de totstandkoming van de beheerplannen zijn de financiële consequenties in beeld gebracht. Er is daartoe gebruik gemaakt van twee methoden. Enerzijds is op basis van de opgedane kennis vanuit voorgaande jaren voor de verschillende activiteiten in beeld gebracht wat de kosten zijn voor de periode 2024-2027. Daarnaast is gebruik gemaakt van een benchmark om te toetsen of de voorziene kosten in de pas lopen met andere gemeenten.	1e kwartaal 2024
9 2023		Grexen		Actualiseer de resultaatprognoses van uw lopende grondexploitatie en bepaald de impact op de waardering en resultaatneming in de jaarrekening 2023. Betrek daarbij de resterende looptijd van de exploitatie, de programmering, en het risicoprofiel. Onderbouw uw uitgangspunten en veronderstellingen op basis van valideerbare informatie.	hoog	Jaarlijks worden de lopende grexen geactualiseerd. In de meerjarenprognose gebiedsontwikkeling (MPG) wordt jaarlijks voor de gehele portefeuille in beeld gebracht wat de consequenties voor de gemeentelijke begroting zijn en welke interventies mogelijk zijn. Het MPG wordt jaarlijks vastgesteld.	2e kwartaal 2024

Externe bevindingen en adviezen ML 2023

Nr	Bron	Onderwerp	Bevinding:	Advies:	Prio	Ambtelijke reactie	Planning Gereed
10 2023	Externe ML PSA (2023)	vordering inzake de overdracht van gronden aan de GEM Crailo B.V.	In 2020 zijn de gronden Crailo door uw gemeente verkocht en ook geleverd aan de GEM Crailo. De GEM Crailo heeft bij de overdracht de koopsom nog niet voldaan, omdat er een uitgestelde betaling is overeengekomen. Derhalve is, in uw administratie, een vordering van € 16,1 miljoen op de GEM Crailo onder de Financiële vaste activa verantwoord. Bij de interim-controle zijn wij nagegaan in hoeverre uw college informatie heeft om eventuele risico's ten aanzien van de volwaardigheid van deze vordering in te kunnen schatten.	Beoordeel, op basis van de jaarrekening 2023 van de GEM Crailo en de geactualiseerde grondexploitatie per 1-1-2024 van de GEM Crailo de volwaardigheid van uw uitstaande vordering van € 16 miljoen, en werk dit uit in een positionpaper.	hoog	Advies nemen we over. In 2023 is reeds gestart met het opstellen van een zogenaamde 'positionpaper'. Hierin beschrijven we hoe de governance (sturing, beheersing en verantwoording) van Crailo is georganiseerd, en toetsen we de risico's en parameters die ten grondslag liggen aan de intergemeentelijke GREX. In 2024 komt de geactualiseerde GREX beschikbaar waar we de opgemaakte positionpaper verder gaan actualiseren.	1e kwartaal 2024
11 2023	Externe ML PSA (2023)	waardering van uw kapitaalbelang in ROM Utrecht	In 2021 heeft uw gemeente een kapitaalstorting gedaan in de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (ROM). Bij de controle stelden wij vast dat er tussentijds geen zichtbare validatie van de waardering van uw kapitaalbelang heeft plaatsgevonden vanuit de ontwikkelingen in 2023. Voor de jaarrekening 2023 is het van belang dat u tijdig en zichtbaar vaststelt of uw kapitaalbelang nominaal gewaardeerd kan blijven of dat er een risico bestaat dat uw gemeente bij moet bijstorten en/of af moet waarderen. Vorig jaar beschikte u, ten tijde van de jaarrekening, niet over een (gecontroleerde) jaarrekening va de ROM.	Beoordeel de waardering van uw kapitaalbelang in de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht en werk dit uit in een positionpaper.	hoog	Advies nemen we over. Gesprek om te komen tot position paper heeft inmiddels plaatsgevonden. Daar is in ieder geval al uitgekomen dat de ROM vanaf 1-1-2024 twee maal per jaar een bepaling doet van haar fair shares in de bedrijven waarin zij deelneemt. Hiermee hebben de aandeelhouders zicht op waardering van eigen kapitaalbelang. Positionpaper moet in 2024 nog worden opgesteld.	1e kwartaal 2024
12 2023	Externe ML PSA (2023)	voorziening verlofsparen	In de jaarrekening 2022 heeft het college de voorziening verlofsparen getroffen voor een bedrag van € 24.000. De voorziening dient ter dekking van opgebouwde bovenwettelijke verlofrechten en is tot op heden bepaald door het verlof te kwantificeren van de medewerkers die zich hebben aangemeld voor “verlofsparen”. Voor het bepalen voor welk deel van het bovenwettelijke verlof een voorziening moet worden gevormd en voor welk deel niet, is een goede analyse, onderbouwing en motivatie noodzakelijk. Wat daarbij belangrijk is, is dat medewerkers actief moeten aangeven dat bovenwettelijk verlof omgezet moet worden in verlofsparen.	Wij adviseren u voor de jaarrekening 2023 na te gaan of de huidige stand van de voorziening verlofsparen toereikend is.	hoog	Advies nemen we over. Het beoordelen van de hoogte van de verlofvoorziening is vanaf jaarrekening 2022 een standaard onderdeel van het jaarrekening traject en zal dus worden uitgevoerd.	1e kwartaal 2024
13 2023	Externe ML PSA (2023)	Aandachtpunten jaarrekening		Wij hebben een aantal (algemene) aandachtspunten voor de jaarrekening 2023 geformuleerd. Voor een efficiënte en effectieve jaarrekeningcontrole is het van belang dat bij aanvang van de controle de jaarrekening volledig beschikbaar is, welke intern (zichtbaar) is gecontroleerd. Wij verwijzen verder naar pagina 35 en 36.	hoog	Wij herkennen deze aanbeveling en erkennen het belang. Immers dat is voor ons van belang voor een efficiënt proces. Werkafspraken zijn gemaakt om hier tijdig aan te kunnen voldoen en zullen tijdens het jaarrekeningtraject worden gemonitord.	1e kwartaal 2024
14 2023	Externe ML PSA (2023)	SISA		Het aantal SiSa-regelingen waarover u verantwoording in de jaarrekening moet afleggen, neemt ook in 2023 weer toe. De voorbereiding van de SiSa-bijlage met bijhorend (interne) controledossier is een belangrijk aandachtspunt.	hoog	Eens, wij zien hierin ook een toename en verzwarend van de werkzaamheden. Werkafspraken zijn gemaakt om hier tijdig aan te kunnen voldoen en zullen tijdens het jaarrekeningtraject worden gemonitord.	1e kwartaal 2024